

एवमेतत्परापृष्टोमैत्रेयोभगवान्किलेतिपरीक्षितश्चोत्तरतयाविदुरमैत्रेयसंवादःप्रस्तावितः अतस्तानेवविदुरेणकृतान्प्रश्नानाह यावत्समाप्ति प्रजा
पतीनांपतिर्ब्रह्मेत्यादीनांवर्णयेतिवक्ष्यमाणेनान्वयः चिक्लृपेअकल्पयत्सर्गान्नवविधान्अनुसर्गान्तद्भेदान् ॥ २५ ॥ हेमित्रायाआत्मज ॥ २६ ॥
संस्थांसंनिवेशंसर्गाणांसंव्यूहं संविभागं गार्भस्वेदद्विजोद्विदां गार्भाजरायुजाःस्वेदाच्चद्वाभ्यांचजाताःस्वेदद्विजाःउद्विदश्चतेषाम् ॥ २७ ॥ सर्गादीना

प्रजापतीनांसपतिश्चिक्लृपेकान्प्रजापतीत् ॥ सर्गाश्चैवानुसर्गाश्चमनून्मन्वंतराधिपान् ॥ २५ ॥ एतेषामपिवं
शांश्चवंश्यानुचरितानिच ॥ उपर्यधश्चयेलोकाभूमेर्मित्रात्मजासते ॥ २६ ॥ तेषांसंस्थांप्रमाणंचभूर्लोकस्य
चवर्णय ॥ तिर्यङ्मानुषदेवानांसरीसृपपतत्रिणाम् ॥ वदनःसर्गसंव्यूहंगार्भस्वेदद्विजोद्विदाम् ॥ २७ ॥ गुणा
वतारैर्विश्वस्यसर्गस्थित्यप्ययाश्रयम् ॥ सृजतःश्रीनिवासस्यव्याचक्ष्वोदारविक्रमम् ॥ २८ ॥ वर्णाश्रमवि
भागांश्चरूपशीलस्वभावतः ॥ ऋषीणांजन्मकर्मादिवेदस्यचविकर्षणम् ॥ २९ ॥ यज्ञस्यचवितानानियोग
स्यचपथःप्रभो ॥ नैष्कर्म्यस्यचसांख्यस्यतंत्रंवाभगवत्स्मृतम् ॥ ३० ॥ पाखंडपथवैषम्यंप्रतिलोमनिवेशन
म् ॥ जीवस्यगतयोयाश्चयावतीर्गुणकर्मजाः ॥ ३१ ॥ धर्मार्थकाममोक्षाणांनिमित्तान्यविरोधतः ॥ वार्ताया
दंडनीतेश्चश्रुतस्यचविधिपृथक् ॥ ३२ ॥ श्राद्धस्यचविधिब्रह्मन्पितृणांसर्गमेवच ॥ ग्रहनक्षत्रताराणांकाला
वयवसंस्थितिम् ॥ ३३ ॥ दानस्यतपसोवापियच्चेष्टापूर्तयोःफलम् ॥ प्रवासस्थस्ययोधर्मोयश्चपुंसउतापदि
॥ ३४ ॥ येनवाभगवान्तुष्येद्धर्मयोनिर्जनार्दनः ॥ संप्रसीदतिवायेषामेतदाख्याहिचानघ ॥ ३५ ॥ अनुव्रतानां
शिष्याणांपुत्राणांचद्विजोत्तम ॥ अनापृष्टमपिब्रूयुर्गुरवोदीनवत्सलाः ॥ ३६ ॥

श्रयंचसृजतः ॥ २८ ॥ रूपंलिं

गंशीलमाचारः स्वभावःशमादिःततःविकर्षणंविभागान् ॥ २९ ॥ वितानानिविस्तारान् नैष्कर्म्यस्यचज्ञानस्यतदुपायस्यचसांख्यस्यपथःमार्गान्तं
त्रंचेत्यर्थः ॥ ३० ॥ पाखंडानांपंथाःप्रवृत्तिः तदेववैषम्यम् ॥ ३१ ॥ निमित्तान्युपायान्परस्पराविरोधेन ॥ ३२ ॥ ग्रहादीनांकालचक्रेसंस्थिति
म् ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ येनमार्गेणसंतुष्येत् येषामितियादृशानाम् ॥ ३५ ॥ अनापृष्टमपिअपृष्टमपियद्योग्यंवक्तव्यमितिभावः ॥ ३६ ॥